

ИРЖИ МАРЕК
КОЙТО ПЕСТИ, ИМА ЗА
ТРИМА

Превод от чешки: Ирина Кьосева, 1980

chitanka.info

Тъкмо когато камбанарията на испанската църква удари девет часа, господин Щайн, представител на златарската фирма „Фуш“ (Фуш, бижутерия, Вацлавски площад) влезе в къщата. Той си помисли:

— Точно девет, хем господин пълномощникът вече ще е станал, хем ще го заваря в къщи.

Търговският представител трябва да знае кога може да посети клиента.

Когато се изкачи на втория етаж (както после записа в полицейския протокол), той установи, че пред вратата на пълномощника Сепековски вече има някой. Господин Щайн разпозна в тоя мъж господин Каван, представител на фирмата „Риемер“ (Риемер, злато, накити, улица „Пршикопи“). Само че Щайн не записа в протокола какво си помисли в тоя момент. А тихичко на себе си каза:

— Какво прави тук тоя евреин Каван от „Риемер“? Какво търси тук? Защо представителят на „Риемер“ се бърка в търговията на нашата фирма?

Господин Щайн смяташе за свое задължение да мрази всеки член на конкуренцията.

Но в тоя случай не му оставаше нищо друго, — освен да мине покрай чакащия пред затворената врата Каван и да се качи на горния етаж, като си придаде делови вид и обърна главата си на другата страна.

Каван от фирмата „Риемер“ също позна Щайн и си помисли какво търси тук тоя мръсник Щайн, след като в тая къща вече е дошъл представител на порядъчна фирма, но също се направи, че не го вижда.

Така господа представителите се разминаха, без да се поздравят, и Щайн се престори, че търси нещо на горния етаж. На долния етаж Каван реши, че е по-добре да почака на улицата. Твърде възможно е пълномощникът да е отскочил някъде за закуска. Пред сватбата си богатият млад ерген има право на чудатости.

След това Щайн слезе от горния етаж и на свой ред започна да звъни настойчиво на врата, снабдена с визитна картичка:

Й. СЕПЕКОВСКИ, пълномощник на банк. завод.

С последното се имаше пред вид частната кредитна къща „Халанек и сие“, основана на строго дискретни и необикновени сделки. Самият Сепековски беше без съмнение безупречен човек, както доказваха досегашните му делови отношения с фирмата „Фуш“.

Щайн не знаеше досега, че пълномощникът има някакви връзки с фирмата „Риемер“, и точно това го вбесяваше.

Времето минаваше, звънецът дрънчеше и никой не отваряше. Щайн разбра, че не му остава нищо друго, освен да постъпи, както еврейният Каван: да чака навън или да дойде по-късно.

Той подпъхна края на стоманената верижка, която се подаваше от ръкава му, и заслиза надолу по стълбата. Тази верижка беше много елементарно и полезно приспособление. Когато носеше касетка с мостри, той я закачаше на верижката и ако някой поискаше да му я измъкне, трябваше да направи същото и с ръката му. А за какво му е на някой си ръката на господин Щайн?

Също такава верижка със същото движение прибра и Кован, тъй като разбра, че нещо се е случило и че днес сутринта няма да си отнесе касетката, която вчера донесе за мостра.

В този момент обаче се появи Щайн и Каван го погледна изпитателно. Щайн също погледна Каван, защото не му оставаше нищо друго. Конкурентната омраза е едно, а грижата за съдбата на пълномощника Сепековски — друго.

Двамата нерешително застанаха един срещу друг.

— Ами... — каза Щайн. — Вие значи... — и показа с очи нагоре към втория етаж.

— Ами... — отговори Каван. — Да, там имам... — И показа края на верижката, надничаща от ръкава му.

Щайн погледна часовника на камбанарията. Каван проследи погледа му. После пак се вторачиха един в друг.

От къщата излезе някаква жена и започна да мете тротоара.

Каван учтиво свали шапка:

Името ми е Каван. Не знаете ли, любезна, дали пълномощникът си е в къщи?

Жената вдигна рамене:

— Не знам. Но сигурно не е, защото вчера носачът изнесе оттам два големи куфара.

Новината подействува и на двамата:

— Два куфара? Как така? — извикаха в един глас. — Как така? Къде?

— Да не би да ми казва? — разсърди се жената. — Но куфарите бяха претъпкани.

Щайн реагира по-бързо и дори не изчака жената да довърши думите си. Хвърли се към най-близката телефонна будка. Каван беше втори. Така в девет и половина двете фирми научиха, че не е възможно касетките с мострените накити да бъдат взети обратно, защото пълномощникът не е в къщи. Според думите на домоуправителката възниква предположение, че пълномощникът е заминал окончателно!

Много вероятно е шефовете на двете фирми да са пребледнели еднакво силно. Двамата представители получиха нареждане да чакат пред къщата. След това два телефона едновременно зазвъняха в полицията.

— Беше порядъчен човек — замислено каза Щайн, принуден сега да чака пред къщата заедно с Каван.

— Изглеждаше порядъчен — поправи го Каван. — Голямо нещо ли получи от вас?

— Ами за около сто хиляди — пошепна Щайн.

— И от нас горе-долу за толкова — отговори Каван. Ако Щайн беше казал три пъти по-голяма сума, той пак би казал същото, дори в тази напрегната минута не вървеше да се издават секретите на фирмата. Но доколкото Каван знаеше, при тях бяха около 85 хиляди... Господи, това да не би да е дреболия!

После като че и на двамата им омръзна да чакат, заедно се качиха на втория етаж и звъняха на смени. Отдолу ги наблюдаваше домоуправителката. Тя беше убедена, че тия двамата са кредитори, и злорадствуваше, че господин Сепековски им е избягал. Всъщност и на нея пълномощникът дължеше наема вече трети месец.

Обаче господата, които непрекъснато звъняха, познаваха пълномощника от съвсем друга страна. Той обичаше да купува и купуваше често, така че при търговските срещи с него представителят на фирмата „Фуш“ (така, както и представителят на фирмата „Риемер“) повтаряше един хубав стар анекдот:

— Дали това е за любезната госпожа или трябва да бъде нещо по-хубаво?

Сега веселото настроение го напусна. Защото полицията отвори апартамента и установи, че е празен. Мебели имаше, впрочем в оскъдно количество, а шкафовете бяха като изметени, само в банята висеше стара хавлия.

— Значи така — каза съветникът Вацатко. — Установи се, че пълномощникът Сепековски е взел със себе си освен своите вещи и двете касетки с мострени бижута и също така доста голяма сума в наличност от касата на търговската къща „Халанек и сие“. На всичко отгоре няколко пратки за чужбина не бяха стигнали по предназначение и следователно бяха фалшифицирани от него.

— Общо, господа, около четвърт милион. Доста хубава сума в днешно време — съобщи съветникът, потривайки ръце. Това беше голям случай, а Вацатко обичаше големите случаи.

Разбира се, в двете златарски фирми цареше паника и никой не потриваше ръце. Шефовете проверяваха да не би техните представители да са допуснали заслужаваща наказание немарливост, като са изпратили на пълномощника касетките с бижута за избор. Оказа се, че това е обикновена практика: конкуренцията принуждава фирмите постоянно да повишават степента на риска...

Единственото нещо, което можеше да утеша господин Риимер („Пршикопи“), бе това, че Фуш от Вацлавския беше в същото, ако не и в по-лошо положение.

Паника цареше и в застрахователната каса, защото двете фирми бяха застраховани. Значи, загубата нямаше да засегне тях. Съществуваше една малка надежда, че ще бъде доказано пренебрегване на задължителната безопасност.

Паниката не се размина и на Дирекцията на полицията. За най-голямо неудоволствие на съветника Вацатко се оказа, че полицията не е способна да открие каквито и да е следи от пълномощника. Детективите установиха само коя експедиторска фирма бе пренесла обемистите му куфари от квартирата до Денисовата гара. Само че два часа по-късно друга фирма ги бе взела оттам и ги бе пренесла на Масариковата гара. Това можеше да служи за интересна следа: влакът за Берлин... За съжаление куфарите не само че не останали там, но не заминали и за Берлин, защото ги взела трета фирма и ги закарала на Уилсъновата гара.

— Или тоя тип е луд, или е много хитър — каза съветникът, като получи това съобщение.

Той трябваше да похвали своите хора, че така бързо събраха сведенията, но във вестниците започнаха да се появяват язвителни бележки:

„Досега полицията не е направила нищо...“
„Полицията не знае къде е Сепековски...“
„Полицията е безпомощна пред загадката...“

— Безпомощна! Как така безпомощна, като вече знае къде са били куфарите? — гневеше се съветникът, крачейки из канцеларията.
— Само че не знаем къде са сега.

Полицията дори не знаеше къде е собственикът им. Не можеше да знае, защото господин Сепековски напусна родината си, и то с чужд паспорт. Това дори влизаше в сметките на съветника. „В края на краищата и човек с чужд паспорт не би могъл да изчезне, само тоя идиотски свят да не беше толкова голям“ — си мислеше съветникът Вацатко, като стоеше пред голямата карта на земното кълбо, на която различните части на света бяха изобразени с различни цветове и като че подканваха: „Хайде, човече, избери си! Ето ти зелената Африка, синята Америка, жълтата Европа, розовата Азия и бежовата Австралия.“ Тоя човек с еднаква вероятност можеше да бъде както на остров Мартиника, така и в Давос, господи, по-скоро ще се намери игла в купа сено, отколкото един хитър тип в широкия свят!

„Полицията още не е намерила следа...“
„Крадецът е на свобода...“
„Проблем на деня за нашата полиция: Къде е пълномощникът на фирмата «Халанек и сие»?“

Съветникът хвърли вестника и въздъхна.

Журналистите са безочливи. Хем искат всеки ден да имат някакъв загадъчен случай, хем пък полицията да хване престъпника за 24 часа. Според тях полицията трябва да функционира стабилно като поща.

„Трябваше да стана началник на някоя поща — съжали съветникът. — Нямах да се вълнувам...“

После извика двама детективи и им каза: — Господа, разпитайте всички лица, с които тоя човек се е срещал. Може пък някъде да е

намекнал къде би искал да замине... Може пък да има някого в чужбина. Намерете неговите приятелки. Сигурно доста са се въртели около него, като им е купувал бижута.

Странно, но пълномощникът нямаше никакви познати момичета; поне не бяха открити. Понякога приемал някоя дама, но винаги от онези, на които не се подаряват бижута. За кого ги е купувал тогава?

Съветникът посети двете златарски фирми. Там го гледаха намръщено. От нервно пренапрежение Щайн беше получил пристъп на жлъчката. Каван имаше температура и беше под лекарско наблюдение. А полицията не знаеше нищо!

Да, полицията не знаеше нищо, само научаваше интересни неща: покупките на пълномощника съвсем не бяха зашеметяващи. По-скоро бяха дребни, но пък твърде чести. Сепековски бил своенравен клиент и обичал да капризничи. Клиентът може да капризничи срещу парите си, това е факт! Но той връщал всяко нещо поне по два пъти. Натискът и конкуренцията принуждавали фирмите да правят всичко, за да го задържат като клиент. Днес малко хора купуват бижута...

Съветникът въздъхна. Помисли със съжаление, че той никога не е купувал на жена си накити. Просто държавният служител не може да си позволи такова нещо. Но пък може би някой път и той ще занесе на жена си тънка верижка с червена капка в златна обковка...

Съветникът се позанимава с бижута и започна да разбира от тях. Ако човек има пари, това е хубава страст. При Сепековски това не беше страст, а хитрина.

Отначало печелел доверието на златарските магазини. При това незабележимо е вършил шашми в собственото си предприятие. После започнал да продава различни неща и да си стяга багажа. Изведнъж темпото се ускорило: вече не ставало въпрос за месеци и седмици, а за часове. Носачите били комбинирани точно на минутата. Двете златарски фирми дали богатите колекции от бижута в една вечер; пълномощникът намекнал, че волните му ергенски дни вече са към края си и този подарък ще бъде нещо по-голямо.

— Свободните му дни — въздъхна съветникът. — Все още ги има, мизерникът, и то много.

— Той, значи, умееше да капризничи — каза домоуправителката за господин Сепековски, който ѝ беше дължник. — И беше откачен, господин инспекторе. Собственикът на къщата се беше отчаял от него.

Наистина, собственикът имаше доста доводи за отчаяние, защото един ден пълномощникът беше вдигнал такава паника в къщата, та хората престанаха да плащат наема си. А това е по-лошо и от открит бунт!

... Тогава Сепековски най-напред повикал домоуправителката да дойде веднага в квартирата му, защото стената се пукала и цялата къща щяла да се срути. Жената изтичала нагоре страшно изплашена и Сепековски ѝ показал малки пукнатинки, каквито, естествено, има по стените. При това крещял, че не иска да загине в развалините на къщата, и жената трябвало да извика собственика. Той пристигнал и също му се видяло, че това е дреболия, но Сепековски вече звънял по вратите на първия етаж и така паникьосал всички, че хората бягали пред къщата. Собственикът бил принуден да извика комисия от градския съвет...

— А защо според вас правеше това? Може би за да ви изнуди за намаление на наема? — попита съветникът Вацатко.

— Не знам, но независимо от всичко той не ни плати за миналото тримесечие — завърши показанията си собственикът на къщата.

Полицейският съветник си отбеляза това. Всичко съвпаднаше учудващо добре: Сепековски е мислел и за най-малкото, и стотинката цепел на две. Знаел е, че ще избяга, и му се струвало неправилно да плаща. Изглежда, пълномощникът постоянно е бил преследван от манията, че къщата, в която живее, ще се срути. Казват, че веднъж и в службата си той се уплашил, че покритият балкон, по който се отивало до едно определено място, ще падне, защото забелязал на пода му съвсем невинни пукнатини.

Случай за психиатъра? Може би... Но съветникът беше на мнение, че човек, който така хитро е приготвил всичко, е дори прекалено здрав и единственото правилно решение е да бъде поставен на подсъдимата скамейка.

„Само че за целта трябва да го хванем“ — въздъхна Вацатко.

Беше издадена международна заповед за арестуване — естествено, без резултат, както не пропуснаха да подчертаят всички вестници.

При сутрешния рапорт съветникът така укорително гледаше своите хора, че по-възрастните детективи притваряха очи в знак на

смущение. Обаче търсеният престъпник безвъзвратно се беше изгубил из широкия свят.

Влакът, пътуващ за Италия, е горд влак. Тъй като прекосява част от Европа, той преминава чешките селца при Табор и Будейовице с презрително съскане. Перлата на този влак, разбира се, е Wagon-lits-сопрану^[1], който се люлее на своите ресори много по-изискано от обикновенния вагон. Месинговите му букви светят, месингови и дори чисти са и дръжките на вратите; на по-големите гари кондукторът на спалния вагон ги лъска, за да не си изцапат ръкавиците дамите и господата, които пътуват за Италия. Дори боклуците, които изхвърчат от този вагон, са изискани: кори от портокали, станиол от шоколад, а понякога и шишенца от ликьор за стомах.

Кондукторът в този вагон е млад мъж — Рудолф. Има професии, при които не е необходимо да имаш фамилия, затова и ние ще наричаме Рудолф Тейц само Рудолф. Да пътуваш със спалния вагон е приятна професия. То е нещо между моряк и пътник: два дни и половина на отиване, два дни и половина обратно, бързо и почти без спиране от Прага чак до Неапол. Какво повече искате?

Първите седмици и месеци човек се любува на пейзажа, после това му омръзва и той гледа други неща, например как на виадукта след Сомеро при бариерата се редува цялото семейство. Веднъж там е бащата, после майката в разцвета на годините си, с развети коси, после пък младичката дъщеря. И изведнъж бащата го няма, за втори и трети път там е само дъщеричката, такава бледичка. Рудолф ѝ маха, както винаги, но тя не се усмихва, само гледа тъжно след отдалечаващия се красив експрес, а после там пак е жената и има сенки под очите, а косите ѝ не се веят и под железничарската куртка, която очевидно е заметната набързо, има черна рокля... Когато пътува, човек може да види много повече неща от пейзажа, който не се променя!

Рудолф разсъждава и за своите пътници. В тройката е възрастна и очевидно много пътувала англичанка с розова кожа, обилно посипана с пудра; сто на сто вечерта тя ще си поръча чай и ще гледа Рудолф с мечтателни очи. Тия дами, които нямат какво да правят и губят времето и парите си в пътуване, обичат да говорят с младия мъж, молят вечерта за една възглавница повече и го гледат как оправя

леглото... Има господа, които се вглъбяват във вестника, скъпите им пури ухаят и в коридорчето; тия трябва на време да бъдат уведоменни, че във вагон-ресторанта имат резервирано сепаре.

Има двойки, които правят сватбено пътешествие и не знаят как да реагират; младите госпожи свеждат очи, защото са убедени, че по лицето им е изписана страшна неща. И как не — цял живот дъщеричката е спала в басмени чаршафи, а сега се разполага в купе, което е малко и необикновено, пълно с най-различни лампички, дръжчици, кукички, вратички, а Пепик е толкова нетърпелив, господи, колко страшно и красиво е това, какво ли си мисли за мене тоя красавец в кафява униформа на края на вагона.

Рудолф беше видял какво ли не — включително и това, как едни младоженци се скараха и тя спа свита на кълбо в неговото малко купе, а Рудолф кавалерски стоя в коридора и как после младоженецът му даде огромен бакшиш, но го помоли:

— Silentium^[2], господине, главно silentium...

И Рудолф му обеща с кимване, всъщност и на кого можеше да разкаже? Така също никому не разказа, че една швейцарска госпожа го чакаше в Неапол да пристигне със следващия курс, имаше защо да чака, и когато малко след полунощ той трябваше да иде на гарата, тя въздишаше сърцераздирателно.

Иначе като всеки човек, който се движи по една и съща линия, на много гари Рудолф има познати.

Светкавичните запознанства са прекрасни, могат да разменят само няколко думи, никога не могат да се срещнат, защото Рудолф не може да остане — влакът не чака. Виж малката продавачка в Будейовице е съвсем друго нещо, за нея може да се помисли, всъщност до Будейовице Рудолф може да отиде винаги, когато е свободен. В Клагенфурт е жената на началник-гарата, тя винаги е на прозореца, а ако мъжът ѝ не е на работа, изтичва и до влака. Но най-дълбоко в сърцето на Рудолф е малката Джина — продавачка на лимонада в Тарвизия. На тая гранична гара Рудолф изобщо не се грижи за своите пътници. Джина има такива очи, че човек забравя за времето, боже господи (или по-добре, мадона миа), това момиче е толкова хубаво, че човек би останал тук!

Е, стига толкоз! Номер 18 звъни — или ще иска нещо, или по погрешка се е опрял на звънеца.

С професионална усмивка бърза към купе №18, силвупле, мосю, бите, майн хер, плийз, прего, синьоре. Осемнайсетката не искаше нищо съществено, само тоя големия куфар от горе. „Благодаря, млади господине, пушите ли?...“

Рудолф върви по коридора и размишлява над много важния проблем — дали днес в Тарвизия ще продава лимонада Джина или брат ѝ Николо. Николо усеща, че тоя от спалния вагон се върти около сестра му, в Италия е така — братът защитава честта на сестра си. В края на краищата Рудолф може да бъде партия за Джина, но трябва да дойде при семейството ѝ, да отиде с тях в църквата, да поговори на своя смешен италиански, да съобщи какви са родителите му и колко братя и сестри има... Но Рудолф може само да стисне ръката на Джина, да се опита да я прегърне и после бързо да скочи в тръгващия влак.

Днешното пътуване е напълно нормално, вагонът не е пълен, не е сезон, ако бъде Джина, той ще ѝ даде малката стъклена гривна, която купи вчера в Прага, сам ще ѝ я сложи на ръката и това ще бъде нещо като годеж.

Колкото повече приближаваха Тарвизия, толкова по-нетърпелив ставаше Рудолф. Най-после отминаха края на езерото, ще пътуват още двайсет минути, днес имат закъснение, това е неприятно, защото началникът на влака ще иска да го навакса точно в Тарвизия, всяка минута далеч от Джина е загуба.

Той тръгна из вагона да съобщи, че приближава граничната проверка.

Пътниците приеха новината без вълнение, само младоженците са любопитни за Италия, търговците — не. В № 15 има някакъв чех, изобщо не излиза от купето, сигурно иска да използва максимално леглото, колкото пъти Рудолф почука там, тоя мъж все лежи на леглото, още не си е поръчал нито чай, нито цигари, нито поиска място във вагон-ресторанта. Рудолф познава тоя тип хора — купуват си спално място, ама мъкнат със себе си пълна чанта със салам и хляб, та да не изхарчат и стотинка по пътя. Тоя мъж обаче беше странен, защото нямаше натъпкана чанта и или не ходеше във вагон-ресторанта, или пък ходеше така тайно, че Рудолф не го забелязваше. „Незабележимият мъж, това е — засмя се Рудолф — незабележимият мъж. Такива

обикновено са от полицията.“ И доволен, че така ясно отгатна професията на тоя господин, Рудолф почука на купето му.

— Гранична проверка, моля — каза той през открехнатата врата. Мъжът, както винаги, лежеше облечен на леглото. „Сто на сто е от полицията. Ама защо мъкне тия грамадни куфари? Колегите му пътуват с куфарче и чанта.“

На края обаче мисълта на Рудолф беше заета само от едно: „Джина ли ще продава днес лимонада? Ще успее ли да ѝ сложа гривната?“ Нищо друго не го интересуваше.

Навлизаха в Тарвизия. Рудолф със свито сърце чу прекрасния глас на Николо, глас, достоен за оперен артист:

— Limonata! Rinfrescante!^[3]

Рудолф се натъжи и отиде да лъсне месинговите дръжки на вагона. Естествено, той поздрави Николо, защото в Италия е необходимо да поддържаш добри отношения с брата на своята избраница. Но разочарованието му беше толкова голямо, че предпочете да се върне във вагона.

Затова пък пътниците се втурнаха навън, крачеха по перона, за да си разтърчат краката или за да подишат истински италиански въздух. Излезе и незабележимият чех от №15 и тръгна към Николо. Купи си лимонада. Николо протегна ръка и той му даде една лира. Всичко това Рудолф видя много добре от прозореца на влака. После Николо вдигна кошницата с напитките и понечи да продължи нататък. Но мъжът го спря:

— Колко струва лимонадата?

Той каза това на сравнително приличен италиански, но Николо мълчеше.

— Шейсет сентисимо! — отговори си господинът сам. — Върни ми парите, крадецо!

Николо започна да се кълне, че няма какво да връща. В Тарвизия лимонадата струва една лира.

— Ще попитам оня капитан! — каза незабележимият, а сега прекалено биещ на очи господин и закрещя, колкото му глас държи: — Полиция!

Николо беше страшно смаян, но успя да извади 40 сентисимо, преди да дойде полицията. И така гневно ги хвърли на господина, че те само по случайност не паднаха в краката му.

— Я гледай! — каза си Рудолф. — Това още не беше се случвало! Да се караш и да викаш полиция за 40 сентисимо... — И погледна Николо със съчувствие.

— Смахнат! — изплю се под прозореца на Рудолф Николо и продължи да вика, че има прясна, най-прясна и най-евтина лимонада.

Незабележимият господин влезе във вагона и като минаваше покрай Рудолф, каза:

— Видяхте ли? Като нищо ще си задържи 40 сентисимо! Като че аз ги крада тия пари!

И влезе разгневен в купето си.

Рудолф си помисли, че днес той лично загуби много повече...

На следващия ден, когато Рудолф влезе в купето да съобщи, че пристигат, незабележимият господин му каза:

— Хей, млади човече, да знаете някой приличен, доста евтин хотел в Неапол?

Рудолф трябваше да помисли малко. След вчерашното избухване в Тарвизия му беше ясно, че тоя господин съвсем не търси „Екселсиор“, нито „Гранд“.

— Може би хотел „Riposo“... Е, не е кой знае какво.

— Точно такава търся. Казвате „Riposo“, доколкото знам, това значи „Отдых“. Да, това е съвсем подходящо име за хотел. Благодаря ви, млади човече.

Мъжът дори не посегна към джоба си, смяташе благодарността за достатъчна.

„Колко ли ще ми даде, ако му се наложи?“ — помисли си Рудолф и се засмя.

Времето минаваше. Пращката полиция имаше нови случаи, решаваше ги с успех, но съветникът Вацатко знаеше: „Вестниците никога няма да ми простят тоя Сепековски. Това е петно върху кариерата ми...“

Въпреки всичките мерки не беше намерена нито следа от тая личност и фирмите „Риемер“ и „Фуш“ започнаха твърд натиск върху застрахователното дружество.

Един следобед, когато по тавана бръмчаха сънливи мухи и съветникът вече си беше взел бомбето и бастуна, някой почука на

вратата. Съветникът погледна часовника си и реши, че учтиво, но решително ще откаже това посещение.

На вратата застана млад мъж с униформа, съветникът не можа да си спомни що за униформа е това.

— Рудолф Тейц, моля... Кондуктор на спален вагон — каза мъжът учтиво.

Съветникът го погледна недружелюбно:

— Е, какво ни носите?

— За съжаление почти нищо, само мисля, че би трябвало... Просто си казвам, че трябва да ви обърна внимание на нещо. Аз пътувам по линията Прага — Неапол. И не чета вестници. Не остава време... А би трябвало да чета, нали? Ама не зная добре нито немски, нито италиански. А мога да говоря на няколко езика, но само това, което е необходимо в спалния вагон.

„Тоя човек е дошъл да ми разказва какво може! Невероятно! И какво прави дежурният навън? Защо ми го пуска тука, аз веднъж съм решил да нагледам сина и домашните му!“

— Не чета вестници, два дни и половина на отиване, два дни и половина на връщане, всъщност обратно съм след седмица, всички събития са остарели вече...

— Добре, а аз какво общо имам с това?

— Аз се извинявам, защото прочетох вестниците чак в Будейовице, където бях при една позната. Сигурно няма нужда да споменавам имена...

— Не трябва. Но трябва да разберете, че аз не знам за какво става дума.

— Искам само да кажа, че късно прочетох за случая Сепековски. Скоро с мене всъщност пътува натам един господин, чех, питаше ме за хотел в Неапол, за евтин хотел.

Съветникът си свали бомбето.

— И вие какво му казахте?

— Дадох му адреса на хотел „Riposo“.

— Защо мислите, че е бил Сепековски?

— По време съвпада, той пътуваше точно в деня, когато е станало това в Прага. Но иначе мисля, че не беше той. Скара се за четиридесет сентисимо с продавача на лимонада в Тарвизия. Така че не е възможно да е бил той, ако е имал пълни с пари куфари...

— Момент — каза съветникът и бръкна в бюрото. Постави пред посетителя снимка на усмихващ се мъж.

— Да, това е моят пътник!

Съветникът гледаше Рудолф с неопределен, но постоянно растящ възторг:

— Хотел „Riposo“, казвате... Вие сте много умен и мил млад мъж! Между другото знаете ли, че за залавянето му е обявена награда?

— Да — тихо каза Рудолф. Затова съм тук. — И безшумно се измъкна през вратата.

Съветникът не се прибра в къщи. Бърза телеграма летеше до Дирекцията на полицията в Неапол. През нощта в Прага се получи отговор. В хотел „Riposo“ в Неапол живее чехословашки гражданин.

Най-после в Прага излязоха вестниците, чийто издания дълго бе чакал съветникът Вацатко:

Сензационен успех на пражката полиция...
Търсеният престъпник е намерен... Сътрудничеството с
италианската полиция донесе резултати...

Съветникът сияеше:

— Когато кондукторът ми разказваше за кавгата за четиридесет сентисимо, това прави наши четиридесет халера, бях на седмото небе! Запомнете, че хората не присвояват много пари, защото са бедни, а защото са болни — от копнеж по парите. Копнеж по милиони или по четиридесет халера!

Детективите кимаха с глава в знак, че разбират, а учтивият Бружек отбеляза:

— Е, нахитрува се!

Но не беше прав. Сепековски не се беше нахитрувал, въпреки всичко тоя човек беше гений.

Като разбра, че господата, които му искат документите, са от полицията, той изобщо не помисли за бягство. Щеше да бъде безсмислено.

Точно обратното. Сепековски се остави да го заведат при префекта на италианската полиция, при което помоли да не го предават на чехословашките им колеги. Това не беше зле измислено, в

края на краищата фашисткото правосъдие можеше да има свои възгледи върху случая, а дори и да осъдеше Сепековски, щеше да бъде по-малко, отколкото в къщи. Освен това той се надяваше, че неаполските адвокати не пасат трева.

Като получи съобщение, че престъпникът е помолил италианските власти за убежище, съветникът побесня. Бружек го успокояваше:

— Господин първи съветник, защо да си блъскаме главата с това? Намерихме ли го? Намерихме го. Наш ли е успехът? Наш е.

— Да, но Сепековски не е наш! — удари по масата съветникът.

— Не е наш, но ние не сме виновни. Това е работа на господата по-нагоре.

Наистина. С тоя случай се занимаваха всички — от президента на полицията до господата от Върховния съд, за това говореше и министърът на правосъдието, и министърът на външните работи, и посланикът ни в Рим, и италианският посланик в Прага. Вестниците бяха пълни с новини и размишления, които дори господин съветникът четеше с удоволствие, защото той вече не участвуваше в играта.

Той срещаше трудности единствено с Рудолф: щом се върнеше от пътуване, не забравяше да се яви за обещаната награда. Само че и с нея положението беше сложно, и с нея си блъскаха главите господата нагоре. Нямаше и съмнение, че помощта на Рудолф при откриването на престъпника беше доста съществена. Но дали можеше да се изплати наградата, докато той не е в ръцете на чехословашката полиция?

Изглеждаше, че споровете около Сепековски никога няма да утихнат и че от тях ще се прехранят цели тълпи от юристи и съдебни институции.

Винаги, когато Щайн и Каван, които се бяха сприятелили след оня съвместен шок, седяха в кафене „Рокси“, Щайн казваше:

— Да не ми ги разправят на мене, господин Каван, тоя Сепековски е толкова ловък, че трябва да е евреин. Самото му име е подозрително...

А през това време мъжът, който вдигна толкова шум из Европа, лежеше в хладния, но приятен в италианската жегата затвор с необикновено поетичното име „Санта Мария Маджоре“, изцяло отдаден в ръцете на местните адвокати, които беше запознал с

финансовите си възможности и от които беше получил много обнадеждаващи уверения.

Случаят се проточи до безкрайност, изглеждаше, че никога няма да свърши. Но свърши. Неочаквано, необикновено. Толкова необикновено, че дори и умният съветник Вацатко не предполагаше такава неща.

Обратът не беше предизвикан нито от юристите, нито от дипломатическите ноти.

Една сутрин съветникът прочете във вестниците:

ЗЕМЕТРЕСЕНИЕ В ИТАЛИЯ

Според телеграфните съобщения в Неапол е бил усетен подземен трясък. Няколко къщи са били засегнати, жертви няма. От кратера на Везувий излизал по-силен от обикновеното димен стълб.

Един час след като съветникът прочете тая незначителна бележка, в Дирекцията на полицията се получи телеграма:

„Като чехословашки гражданин моля стоп прехвърляне в затвор Прага стоп Сепековски.“

От труса в някои от килиите на стария затвор „Санта Мария Маджоре“ изпопадала мазилката. Това изобщо не пречело на затворниците, но от килията, в която лежал оня сложен случай от Прага и където паднало парченце от тавана, се чул сърцераздирателен рев. Разследваният Й. Сепековски получил нервна криза и извиканият съдебен лекар наредил да го откарат в болница. Било установено, че пациентът е напълно рухнал психически, и когато след прегледа трябвало да го откарат обратно в затвора, той припаднал от страх.

Неаполската полиция решила, че ще бъде най-добре да се отърве от него.

Пред вид телеграмата, която той изпратил, и пред вид това, че италианското правителство желало да поддържа приятелски отношения с правителството на Чехословакия, искането на престъпника било уважено и той бил изпратен до границата с ескорт.

Така че въпреки всичко Рудолф дочака да му изплатят обещаната награда, а господин Сепековски отиде за дълги години зад решетките, и то заради 40 халера и случайното слабо земетресение.

---

[1] Компания спални вагони (англ.) ↑

[2] Мълчание. ↑

[3] Лимонада! Освежаваща! (итал.). ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.